

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2015 m. gruodžio 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą — Bendrijos muitinės kodeksas — Deklaracijų tikrinimas išleidus prekes — Teisėtų lūkesčių apsaugos principas — Nacionalinėje teisėje nustatytas ribojimas iš naujo nagrinėti tikrinimo išleidus prekes rezultatus — Galimybė — Sprendimas dėl pirminio tikrinimo išleidus prekes — Netikslūs arba neišsamūs duomenys, nežinomi sprendimo priėmimo dieną“

Byloje C-427/14

dėl *Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments* (Latvija) 2014 m. rugsėjo 11 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2014 m. rugsėjo 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Valsts ieņēmumu dienests

prieš

„Veloserviss“ SIA

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, teisėjai A. Borg Barthet, E. Levits, M. Berger ir S. Rodin (pranešėjas),

generalinis advokatas P. Mengozzi,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Latvijos vyriausybės, atstovaujamos I. Kalniņš ir K. Freimanis,
- Čekijos vyriausybės, atstovaujamos M. Smolek ir J. Vláčil,
- Graikijos vyriausybės, atstovaujamos A. Dimitrakopoulou ir K. Nasopoulou,
- Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos A. Gavela Llopis,
- Europos Komisijos, atstovaujamos A. Sauka ir L. Grønfeldt,

* Proceso kalba: latvių.

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 4 t., p. 307), iš dalies pakeisto 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000 (OL L 311, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 2 sk., 10 t., p. 239; toliau – Muitinės kodeksas), 78 straipsnio 3 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Valsts ieņēmumu dienests* (Latvijos mokesčių administratorius, toliau – mokesčių administratorius) ir „*Veloserviss*“ SIA (toliau – *Veloserviss*) ginčą dėl po muitinės deklaracijos tikrinimo išleidus prekes priimto nurodymo sumokėti importo muitą ir pridėtinės vertės mokestį (toliau – PVM) su delpiniais.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

- 3 Muitinės kodekso 78 straipsnyje „Deklaracijų tikrinimas išleidus prekes“ nustatyta:
„1. Muitinė turi teisę savo iniciatyva arba deklaranto prašymu padaryti pakeitimus deklaracijoje po to, kai prekės jau išleistos.
2. Muitinė, norėdama po prekių išleidimo įsitikinti deklaracijoje pateiktų duomenų tikslumu, turi teisę tikrinti prekybos dokumentus ir duomenis, susijusius su atitinkamų prekių importo arba eksporto operacijomis arba su paskesnėmis prekybos šiomis prekėmis operacijomis. Tokie patikrinimai gali būti atliekami deklaranto arba jo atstovo, bet kurio kito asmens, tiesiogiai arba netiesiogiai per verslą susijusio su minėtomis operacijomis, arba dėl verslo turinčio minėtus dokumentus, patalpose. Ši institucija taip pat turi teisę tikrinti ir prekes, jeigu jas vis dar įmanoma pateikti tikrinimui.
3. Jeigu pakartotinai patikrinus deklaraciją arba atlikus tikrinimą po prekių išleidimo, paaiškėja, kad atitinkamos muitinės procedūros atlikimo tvarką reglamentuojančios nuostatos buvo taikomos remiantis neteisinga arba neišsamia informacija, muitinė, remdamasi naujai surinkta informacija, laikydama nustatytą nuostatų, imasi priemonių, būtinų susidariusiai padėčiai sureguliuoti.“
- 4 Pagal šio kodekso 221 straipsnio 1, 3 ir 4 dalis:
„1. Įtraukus maito sumą į apskaitą, apie ją taikant atitinkamas procedūras turi būti pranešama skolininkui.
<...>
3. Pranešimas skolininkui nebegali būti pateikiamas pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo skolos muitinei atsiradimo dienos. <...>
4. Jeigu priežastis, dėl kurios atsirado muitinės skola, buvo veiksmas, dėl kurio galėjo būti iškelta baudžiamoji byla, pranešimas apie skolos sumą skolininkui gali būti pateikiamas ir pasibaigus 3 dalyje nurodytam trejų metų laikotarpiui, laikantis galiojančių nuostatų.“

Latvijos teisė

- 5 Latvijos bendrojo mokesčių administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Atlikęs mokesčių patikrinimą mokesčių administratorius nustato ar apibrėžia sumą, kuri turi būti nurodoma pateikiamų mokesčių deklaracijų privalomosiose dalyse, apmokestinamąsias pajamas (nuostolius), mokesčius (rinkliavas), apskaičiuotus remiantis mokesčių teisės aktais, o jei per trejus metus nuo teisės aktuose numatyto sumokėjimo termino atitinkama suma nesumokama, jis skiria baudas. Atlikus atitinkamų mokesčių metų konkretaus mokesčio, tam tikros mokesčio deklaracijos dalies, mokesčio ar kito įstatyme numatyto mokėjimo per konkretų mokesčių laikotarpį mokesčių patikrinimą, mokesčių administratoriaus priimtas sprendimas yra galutinis ir gali būti persvarstytas, tik jeigu iškelta baudžiamoji byla dėl sukčiavimo, dokumentų klastojimo, mokesčių ar panašių rinkliavų arba padaryta kitų pažeidimų, kurie gali turėti įtakos nustatant mokesčio dydį.“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 6 2007 m. gegužės 17 d. *Veloserviss* į Europos Sąjungą importavo Kambodžos kilmės dviračius, ketindama juos išleisti į laisvą apyvartą. Remdamasi 2007 m. vasario 16 d. Kambodžos vyriausybės išduotu kilmės sertifikatu, *Veloserviss* nei muitų, nei PVM nemokėjo.
- 7 2008 m. mokesčių administratorius atliko laikotarpio, kuriuo importuoti aptariamai dviračiai, tikrinimą išleidus prekes. Kadangi nebuvo nustatytas joks su jais susijęs pažeidimas, *Veloserviss* įvykdė po šio tikrinimo priimtą sprendimą.
- 8 2010 m. mokesčių administratorius gavo informacijos iš Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF), kad Kambodžos vyriausybės išduotas aptariamų prekių kilmės sertifikatas neatitiko Sąjungos teisės nuostatų reikalavimų.
- 9 Remdamasis šia informacija mokesčių administratorius atliko antrą tikrinimą išleidus prekes, susijusį su *Veloserviss* pateiktu bendroju administraciniu dokumentu, ir nustatė, kad minėtoms prekėms buvo nepagrįstai netaikyti muitai.
- 10 Todėl 2010 m. liepos 23 d. sprendimu mokesčių administratorius nurodė *Veloserviss* sumokėti muitus ir PVM bei delspinigius.
- 11 Vėliau *Veloserviss* pareiškė ieškinį dėl šio sprendimo panaikinimo.
- 12 Apeliacine tvarka išnagrinėjęs bylą 2014 m. kovo 27 d. sprendimu *Administrativā apgabaltiesa* (Apygardos administracinis teismas) panaikino 2010 m. liepos 23 d. sprendimą, manydamas, kad pagal Latvijos bendrojo mokesčių administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalį mokesčių administratorius neturėjo teisės atlikti naujo nagrinėjamų deklaruotų prekių tikrinimo išleidus prekes, nes atlikus pirmąjį tikrinimą *Veloserviss* įgijo teisėtą lūkesčių ir įvykdė visus su muitinės deklaracijos pateikimu siejamus reikalavimus tiek, kiek ji objektyviai negalėjo žinoti, kad kompetentinga Kambodžos institucija išdavė netinkamą sertifikatą. Vadinasi, *Veloserviss* elgėsi sąžiningai.
- 13 Taigi mokesčių administratorius pateikė kasacinį skundą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui.
- 14 Anot *Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments* (Latvijos Aukščiausiojo Teismo administracinių bylų skyrius), šiomis aplinkybėmis šis administratorius teigia, kad *Administrativā apgabaltiesa* (Apygardos administracinis teismas) neatsižvelgė į tai, kad kai pirmą kartą tas pats administratorius atliko *Veloserviss* muitinės deklaracijos tikrinimą, jis dar nebuvo gavęs OLAF pranešimo, todėl negalėjo nustatyti, jog kilmės sertifikatai buvo neteisingi. Be to, *Administrativā*

apgabaltiesa (Apygardos administracinis teismas) neatsižvelgė į tai, kad Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalis yra specialioji norma Latvijos bendrojo mokesčių administravimo įstatymo 23 straipsnio 1 dalies atžvilgiu. Galiausiai, anot mokesčių administratoriaus, Teisingumo Teismas Sprendimo *Greencarrier Freight Services Latvia* (C-571/12, EU:C:2014:102) 40 punkte nurodė, kad muitinė apie skolą jai gali iš naujo pranešti per trejus metus nuo šios skolos atsiradimo, taigi mokesčių administratorius galėjo papildyti sprendimą dėl pirminio tikrinimo.

15 Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad nors Latvijos teisėje ribojama galimybė atlikti pakartotinius mokesčius patikrinimus, Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta bendra muitinės teisė atlikti tikrinimus išleidus prekes ir užkirsti kelią pareigos sumokėti muitus neįvykdymui, šioje nuostatoje neribojant galimybės atlikti iš naujo tokius tikrinimus. Tačiau ši teisė turi būti įgyvendinama paisant bendrųjų administracinės procedūros principų, tarp jų nacionalinės teisės normų ir principų. Todėl egzistuoja Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalies aiškinimo abejonių, o ši nuostata yra lemiamą norint išspręsti šį ginčą.

16 Šiomis aplinkybėmis *Augstākās tiesas Administratīvo lietu departaments* (Latvijos Aukščiausiojo Teismo administracinių bylų skyrius) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad teisėtų lūkesčių principas riboja galimybę atlikti pakartotinį tikrinimą išleidus prekes ir persvarstyti pirminio tikrinimo išleidus prekes rezultatus?
2. Ar valstybės narės nacionalinėje teisėje gali būti nustatyta Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalyje numatytų tikrinimų išleidus prekes atlikimo tvarka ir tikrinimo rezultatų persvarstymo apribojimai?
3. Ar Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalis turi būti aiškinama taip, kad nacionalinėje teisėje galima teisėtai apriboti galimybę persvarstyti pirmojo tikrinimo išleidus prekes rezultatus gavus informacijos, kad muitų teisės aktai taikyti remiantis neteisinga ir neišsamia informacija, o ši informacija buvo nežinoma priimant sprendimą dėl pirmojo tikrinimo išleidus prekes?“

Dėl prejudicinių klausimų

17 Savo klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės teiraujasi, ar (ir kokių mastu) Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiamas toks nacionalinės teisės aktas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, kuriame ribojama muitinės galimybė atlikti pakartotinį tikrinimą išleidus prekes ir po šio tikrinimo nustatyti naują skolą muitinei, kai, pirma, kompetentingas mokesčių administratorius gauna informacijos, kad muitų teisės aktai taikyti remiantis neteisinga ir neišsamia informacija, ir, antra, ši informacija nebuvo žinoma priimant sprendimą dėl pirminio tikrinimo išleidus prekes.

18 Siekiant atsakyti į šį klausimą pirmiausia pažymėtina, kad Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalyje nurodyta, jog joje numatytų priemonių muitinė imasi „laikydamosi nustatytų nuostatų“.

19 Be to, iš minėto kodekso 1 straipsnio, pagal kurį Sąjungos muitinės teisės aktus sudaro ir nacionaliniu lygiu priimtos jo įgyvendinimo nuostatos, ir iš Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad nors valstybės narės gali numatyti procedūrinės taisyklės Muitinės kodeksui įgyvendinti, jos turi užtikrinti, kad šios taisyklės atitiktų šį kodeksą, o bendrai – Sąjungos teisės taikytinus reikalavimus ir principus (pagal analogiją žr., be kita ko, Sprendimo *CIVAD*, C-533/10, EU:C:2012:347, 23 punktą; Nutarties *Saupiquet / Komisija*, C-37/12 P, EU:C:2013:96, 39 punktą ir Sprendimo *Kamino International Logistics ir Datema Hellmann Worldwide Logistics*, C-129/13 ir C-130/13, EU:C:2014:2041, 77 punktą).

- 20 Taigi su šia sąlyga valstybės narės išlaiko kompetenciją priimti Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalyje numatytų tikrinimų išleidus prekes taisykles.
- 21 Konkrečiai kalbant, siekiant nustatyti, ar (arba koku mastu) valstybė narė gali numatyti apribojimus šiuo klausimu, pirmiausia reikia priminti, kad Muitinės kodekso 78 straipsnyje įtvirtinta procedūra, kuria remdamasi prireikus muitinė savo iniciatyva gali peržiūrėti muitinės deklaraciją po to, kai joje nurodytos prekės jau išleistos (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Overland Footwear*, C-468/03, EU:C:2005:624, 62, 64 ir 66 punktus ir Sprendimo *Greencarrier Freight Services Latvia*, C-571/12, EU:C:2014:102, 28 punktą).
- 22 Šiuo klausimu pagal Muitinės kodekso 78 straipsnio 1 dalį ši muitinė turi teisę peržiūrėti muitinės deklaraciją, t. y. pakartotinai ją patikrinti (Sprendimo *Overland Footwear*, C-468/03, EU:C:2005:624, 45 punktas).
- 23 Antra, pagal minėto kodekso 78 straipsnio 2 dalį norėdama įsitikinti deklaracijoje pateiktų duomenų tikslumu muitinė turi teisę tikrinti reikšmingus dokumentus ir duomenis ir pagal aplinkybes tikrinti atitinkamas prekes (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Greencarrier Freight Services Latvia*, C-571/12, EU:C:2014:102, 29 punktą).
- 24 Jeigu po pakartotinio patikrinimo arba atlikus tikrinimą po prekių išleidimo paaiškėja, kad atitinkamos muitinės procedūros atlikimo tvarką reglamentuojančios nuostatos buvo taikomos remiantis neteisinga arba neišsamia informacija, t. y. yra klaidų ir esminių trūkumų arba buvo padaryta taikytinos teisės aiškinimo klaidų, pagal Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalį muitinė, remdamasi nauja jos turima informacija, imasi priemonių, būtinų susidariusiai padėčiai sureguliuoti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Terex Equipment ir kt.*, C-430/08 ir C-431/08, EU:C:2010:15, 62 punktą).
- 25 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad minėto kodekso 78 straipsnio tekste neribojama muitinės galimybė pakartotinai atlikti patikrinimą arba tikrinimą išleidus prekes, kaip jie suprantami pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis, ir neribojamas muitinės minėto straipsnio 3 dalyje numatytų priemonių, būtinų susidariusiai padėčiai sureguliuoti, ėmimasis.
- 26 Iš tiesų Muitinės kodekso tikslas, t. y., vadovaujantis šio kodekso 5 konstatuojamąja dalimi, užtikrinti teisingą jame numatytų mokesčių taikymą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Greencarrier Freight Services Latvia*, C-571/12, EU:C:2014:102, 32 punktą), ir specifinė Muitinės kodekso 78 straipsnio paskirtis, t. y. priartinti muitinės procedūrą prie realios situacijos pataisant materialiąsias klaidas arba trūkumus ir taikytinos teisės aiškinimo klaidas (žr. Sprendimo *Terex Equipment ir kt.*, C-430/08 ir C-431/08, EU:C:2010:15, 56 punktą ir Sprendimo *Südzucker ir kt.*, C-608/10, C-10/11 ir C-23/11, EU:C:2012:444, 47 punktą), prieštarauja šio straipsnio aiškinimui, pagal kurį būtų galima bendrai drausti tai, kad muitinė pakartotinai atliktų muitinės deklaracijų patikrinimus arba kitus tikrinimus išleidus prekes, siekdama prireikus sureguliuoti padėtį.
- 27 Be to, iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad minėta muitinė, ypač norėdama veiksmingai pasiekti tokius tikslus, turi plačią diskreciją pakartotinai atlikti patikrinimus ir atlikti tikrinimus išleidus prekes (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Südzucker ir kt.*, C-608/10, C-10/11 ir C-23/11, EU:C:2012:444, 48 ir 50 punktus ir Sprendimo *Digitalnet ir kt.*, C-320/11, C-330/11, C-382/11 ir C-383/11, EU:C:2012:745, 66 punktą).
- 28 Darytina išvada, kad Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad, kalbant apie joje numatytas muitinės pareigas, šioje dalyje paprastai muitinei leidžiama pakartotinai atlikti muitinės deklaracijų patikrinimą arba tikrinimą išleidus prekes ir nustatyti tokių patikrinimų padarinius apskaičiuojant naują skolą muitinei.

- 29 Tačiau muitinei naudojantis galimybe pakartotinai atlikti muitinės deklaracijų patikrinimą ir imtis priemonių, būtinų susidariusiai padėčiai sureguliuoti, turi būti laikomasi Sąjungos teisės bendriesiems principams būdingų reikalavimų, visų pirma kylančių iš teisinio saugumo principo ir iš jo išplaukiančio teisėtų lūkesčių apsaugos principo.
- 30 Šiuo klausimu primintina, kad teisinio saugumo ir teisėtų lūkesčių apsaugos principai yra Sąjungos teisės sistemos dalis. Todėl šių principų turi laikytis ne tik Sąjungos institucijos, bet ir valstybės narės, vykdydamos Sąjungos teisės aktais joms suteiktus įgaliojimus (šiuo klausimu žr., be kita ko, Sprendimo *Netto Supermarkt*, C-271/06, EU:C:2008:105, 18 punktą ir Sprendimo *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, 43 punktą).
- 31 Pirma, dėl teisinio saugumo principo pažymėtina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką juo siekiama užtikrinti situacijų ir teisinių santykių numatomumą ir reikalaujama, kad apmokestinamojo asmens situacija, atsižvelgiant į jo teises ir pareigas mokesčių administratoriaus arba muitinės atžvilgiu, negali būti nuginčytina neribotą laiką (šiuo klausimu žr., be kita ko, Sprendimo *Alstom Power Hydro*, C-472/08, EU:C:2010:32, 16 punktą ir Sprendimo *Elsacom*, C-294/11, EU:C:2012:382, 29 punktą).
- 32 Šiuo klausimu iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad protingas senaties terminas, nesvarbu, ar jis nustatytas remiantis nacionaline, ar Sąjungos teise, numatomas teisinio saugumo, kuris apsaugo tiek suinteresuotąjį apmokestinamąjį asmenį, tiek administratorių, sumetimais ir nekluduoja teisės subjektams įgyvendinti Sąjungos teisės sistemos suteiktų teisių (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Barth*, C-542/08, EU:C:2010:193, 28 punktą ir Sprendimo *CIVAD*, C-533/10, EU:C:2012:347, 23 punktą).
- 33 Kadangi Muitinės kodekso 78 straipsnyje nenustatyta jokie senaties termino muitinės deklaracijoms tikrinti išleidus prekes, pagal teisinio saugumo bendrąjį principą valstybės narės gali šiai procedūrai taikyti protingą senaties terminą.
- 34 Tačiau nors šiame straipsnyje nenumatytas specialus terminas šiuo klausimu, pažymėtina, kad muitinė, vadovaudamasi Muitinės kodekso 221 straipsnio 3 dalimi, apie naują skolą muitinei gali pranešti per trejus metus nuo šios skolos atsiradimo (žr. Sprendimo *Greencarrier Freight Services Latvia*, C-571/12, EU:C:2014:102, 40 punktą).
- 35 Šiam terminui praėjus, sueina skolos senaties terminas ir dėl to ji išnyksta, kaip tai suprantama pagal šio kodekso 233 straipsnį (žr. Sprendimo *Direct Parcel Distribution Belgium*, C-264/08, EU:C:2010:43, 43 punktą).
- 36 Kadangi pasibaigus trejų metų terminui nuo skolos muitinei atsiradimo nebegalima pranešti apie naują skolą muitinei ir nustatyti pakartotinio patikrinimo arba tikrinimo išleidus prekes padarinių, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalį, pagal teisinio saugumo principą valstybėms narėms negali būti kliudoma apriboti pakartotinio patikrinimo procedūros taikymo pasibaigus trejų metų terminui, skaičiuojant nuo pirminės skolos muitinei atsiradimo, t. y. negali būti kliudoma šiam pakartotiniam patikrinimui taikyti tokį senaties terminą (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Greencarrier Freight Services Latvia*, C-571/12, EU:C:2014:102, 40 ir 41 punktus).
- 37 Tačiau, kaip buvo pažymėta šio sprendimo 25–28 punktuose, per šį trejų metų laikotarpį valstybės narės teisės aktuose turi būti leidžiama muitinei iš naujo imtis priemonių susidariusiai situacijai sureguliuoti po pakartotinio patikrinimo arba tikrinimo išleidus prekes pagal Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalį, be kita ko, keičiant skolą muitinei. Be to, turi būti leidžiama imtis tokios priemonės net pasibaigus minėtam periodui susiklosčius tokiai situacijai, kai skola muitinei atsiranda, kaip tai suprantama pagal šio kodekso 221 straipsnio 4 dalį, dėl veiksmo, dėl kurio jo atlikimo momentu buvo galima iškelti baudžiamąją bylą, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

- 38 Kitais atvejais nei šis per trejus metus nuo skolos muitinei atsiradimo pakartotinai atlikti patikrinimai ir tikrinimai išleidus prekes, kaip jie suprantami pagal minėto straipsnio 1 ir 2 dalis, turi būti laikomi atitinkantys teisinio saugumo principą, nes tokiu pakartotiniu patikrinimu arba tokiu tikrinimu išleidus prekes, kaip nurodė Komisija, nebūtinai daroma įtaka atitinkamo apmokestinamojo asmens situacijai.
- 39 Antra, dėl teisėtų lūkesčių apsaugos principo pažymėtina, kad iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, jog galimybė remtis šiuo principu suteikta visiems ūkio subjektams, kuriems nacionalinė institucija sukėlė pagrįstų lūkesčių. Tačiau jei atidus ir pakankamai informuotas ūkio subjektas galėjo numatyti, kad priemonės priėmimas gali paveikti jo interesus, jis negali remtis šiuo principu priėmus tą priemonę. Be to, ūkio subjektai negali pagrįstai tikėtis išlaikyti esamos padėties, kuri gali pasikeisti nacionalinėms institucijoms įgyvendinant savo diskreciją (žr., be kita ko, Sprendimo *Plantanol*, C-201/08, EU:C:2009:539, 53 punktą).
- 40 Šiuo klausimu dėl galimybės apmokestinamajam asmeniui remtis teisėtų lūkesčių apsaugos principu, kai atliekamas pakartotinis patikrinimas arba tikrinimas išleidus prekes ir nustatoma su jais susijusi skola muitinei, iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad šis apmokestinamasis asmuo negali teisėto lūkesčio dėl sertifikatų galiojimo pagrįsti tuo, kad jie buvo iš pradžių priimti valstybės narės muitinės, nes jų vaidmuo pirmą kartą priimant deklaracijas niekaip nekliudo nei atlikti vėlesnių tikrinimų, nei atsirasti šių tikrinimų padariniams (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Van Gend & Loos ir Expeditiebedrijf Bosman / Komisija*, 98/83 ir 230/83, EU:C:1984:342, 20 punktą ir Sprendimo *Faroe Seafood ir kt.*, C-153/94 ir C-204/94, EU:C:1996:198, 93 punktą).
- 41 Iš tiesų per šio sprendimo 34 punkte nurodytą trejų metų nuo pirminės skolos muitinei atsiradimo laikotarpį apmokestinamasis asmuo, kaip ūkio subjektas, turi prisiimti riziką, kad muitinė peržiūrės sprendimą dėl skolos muitinei, atsižvelgdama į naują informaciją, kurią ji gaus per patikrinimus, ir imtis būtinų priemonių nuo jos apsisaugoti (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Lagura Vermögensverwaltung*, C-438/11, EU:C:2012:703, 30 punktą).
- 42 Darytina išvada, kad iš esmės teisėtų lūkesčių apsaugos principas nedraudžia muitinei atlikti vėlesnių pakartotinių patikrinimų arba tikrinimų išleidus prekes ir nustatyti jų padarinių, kaip tai suprantama pagal Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalį.
- 43 Tačiau, trečia, pažymėtina, kad apmokestinamasis asmuo visada teisėtai gali prieštarauti paskesniam muitų įtraukimui į apskaitą Muitinės kodekso 220 straipsnio 2 dalies b punkte numatytais specialiomis ir kumuliacinėmis sąlygomis, kuriomis siekiama apsaugoti apmokestinamojo asmens teisėtus lūkesčius, kiek tai susiję su visos informacijos, pateiktos sprendime išieškoti skolą muitinei arba neišieškoti, pagrįstumu (žr. Sprendimo *Agrover*, C-173/06, EU:C:2007:612, 30 ir 31 punktus).
- 44 Taigi pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką apmokestinamojo asmens teisėtiems lūkesčiams minėtoje nuostatoje numatyta apsauga taikoma tik tada, jei kompetentingos institucijos „pačios“ sukuria pagrindą šiems lūkesčiams. Tik dėl kompetentingų institucijų veikimo atsiradusios klaidos suteikia teisę į muitų neišieškojimą išleidus prekes (šiuo klausimu žr. Sprendimo *Mecanarte*, C-348/89, EU:C:1991:278, 19 ir 23 punktus ir Sprendimo *Agrover*, C-173/06, EU:C:2007:612, 31 punktą).
- 45 Negalima konstatuoti, kad tokia situacija nagrinėjama pagrindinėje byloje (tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas), nes, be kita ko, pagal šio teismo aprašytas faktines aplinkybes pakartotinis patikrinimas buvo atliktas gavus informacijos dėl kilmės sertifikato (konkrečių atveju pateiktos OLAF pranešime), kurios muitinė nežinojo priimdama sprendimą dėl pirminio tikrinimo išleidus prekes.
- 46 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: Muitinės kodekso 78 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiamas nacionalinės teisės aktas, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, pagal kurį muitinei draudžiama pakartotinai atlikti patikrinimą

arba tikrinimą išleidus prekes ir nustatyti tokių patikrinimų padarinius apskaičiuojant naują skolą muitinei, kiek šis draudimas susijęs su trejų metų nuo pirminės skolos muitinei atsiradimo laikotarpiu, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- ⁴⁷ Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, iš dalies pakeisto 2000 m. lapkričio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2700/2000, 78 straipsnio 3 dalį reikia aiškinti taip, kad ja draudžiamas nacionalinės teisės aktas, kaip nagrinėjamas pagrindinėje byloje, pagal kurį muitinei draudžiama pakartotinai atlikti patikrinimą arba tikrinimą išleidus prekes ir nustatyti tokių patikrinimų padarinius apskaičiuojant naują skolą muitinei, kiek šis draudimas susijęs su trejų metų nuo pirminės skolos muitinei atsiradimo laikotarpiu, o tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

Parašai.